

Az RSC projekt utolsó évébe lépett

Az Interreg IVC program keretei közt megvalósuló 3 éves RSC projektben 8 EU-tagország 12 társintézménye működik együtt. Célkitűzésük egy széles körű, európai szintű elmozdulás elősegítése a kis széntartalmú, klímabarát gazdaság irányába. Mivel a projekt utolsó évébe lépett, megkezdődött a fő eredmények összegzése: a kis széntartalmú indikátor-eszköztár, ami a klímaváltozás csökkentését célzó szakpolitikák sikerét méri; a klímaváltozás stratégiai környezeti vizsgálatokba integrálásáról szóló vitaanyag; valamint 3 európai partnerrégió gazdaságának szénkibocsátással kapcsolatos elemzése. Az eredmény egy módszertani kézikönyv, mely a többi európai régióknak nyújt segítséget az alacsony széndioxid-kibocsátású gazdaság kialakításához.

RSC partnerek: Cornwall Council
• Cornwall Development Company (UK) • Commune of Wrocław (PL) • Debreceni Egyetem Környezetgazdálkodási és Környezetpolitikai Központ (HU)
• LaMoRo Development Agency (IT) • Liguria Region (IT) • La Rioja Region (SP) • Marche Region (IT) • Malta Authority • Bulgarian Ministry of Regional Development and Public Works • Burgenland Regional Management (AU) • Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe (HU)

Signpost

Egy fontos álom

“A lét nem más, mint a jelentőség bizonytalan megszerzése a múlt, jelen és jövő állandóan mozgó áradatában” — írta Susan Sontag amerikai író.

Az RSC projekt igazolta jelentőségét két éve, amikor megítélték támogatását, hogy a régiókat a fenntartható változás útjára terelje. Azóta sok minden történt: a résztvevők találkoztak, ötleteket cseréltek, az elképzelések konkrét eszközökké váltak, a partnerség barátsággá érett, és a változás üzenete számos helyre eljutott.

A projekt utolsó fordulójaához érkezett, és most a változás elszórt magvai vagy kicsíráznak, vagy... feledésbe merülnek, ahogy egy álom feledésbe merül egy másik álomban. A kérdés azonban marad: fontos még, amit csinálunk? Elérhetünk-e további jelentős változást a gazdasági bizonytalanság, a költségvetési megszorítások, a behajthatatlan adósságok, a szén árának zuhanása és a szigorú intézkedések mellett? Fontos-e még az alacsony széntartalmú jövő, amikor milliók vonulnak az utcára munkájuk elvesztése, a bérek befagyasztása vagy a nyugdíjkorhatár emelése miatt?

Az RSC projekt nem próbálja ezt a kérdést megválaszolni. Inkább konkrét eszközöket és lehetőségeket kínál azoknak, akik igennel válaszolnak. Így a projekt jelentősége továbbra is megmarad, az elkészült eredmények pedig erőteljes üzenetet hordoznak. A három partnerrégióban elkészített makrogazdasági elemzések szerint a régiók képesek egy alacsony széntartalmú, klímabarát jövő építésére, jelenleg is ezt teszik, kiaknázva mindeközben a gazdasági lehetőségeket. Az RSC egy másik anyaga szerint a régiók a hagyományos környezeti értékelési eszközöket alkalmazzák, és új módszereket dolgoznak ki a klímaváltozásnak a szakpolitikákba, tervekbe és projektekbe integrálása érdekében.

És itt van az RSC zászlóshajó terméke, a Regionális Klímavédelmi Index (Regional Climate Confidence Index, RCCI), mely tükröklént mutatja az erőket, melyekre építenünk, és a gyengeségeket, melyeken változtatnunk kell. De ahogy az emberi lélek sem egyetlen szervben lakozik, úgy a projekt értéke sem az elkészült anyagokra korlátozódik. Ez az érték áthatja a partnerségünket, ötleteket inspirál és vitákat indít a kollégák között, akik barátokká váltak.

Miután lehetőségem volt közreműködni az RSC kezdeményezésben, most a saját életemet érintő változásokkal kell szembenéznem, és bizonyítanom kell önönn jelentőségemet egy új kihívás kapcsán. Az RSC-ben szerzett tapasztalatokat megőrzöm, és biztos vagyok abban, hogy partnerségünk gyümölcsei hosszú ideig megmaradnak.

Sergei Golovkin, Máltai Környezetvédelmi és Tervezési Hatóság (MEPA)
RSC projektmenedzser 2010 novemberéig

A cikk a szerző, nem pedig az RSC projekt véleményét tükrözi

SERGEI GOLOVKIN: a Máltai Környezetvédelmi és Tervezési Hatóság (MEPA) korábbi munkatársa

Az Európai Regionális Fejlesztési Alap
társfinanszírozásában

INTERREG IVC

Az INTERREG IVC program támogatásával

KÉPEK A PARTNERRÉGIÓKBÓL: Burgenland, Ausztria; Éden Projekt, Cornwall, UK; Vácrátóti Botanikus Kert

A klímabarát gazdasági fejlődés irányába történő előrehaladás mérése

Az Alacsony Széntartalmú Indikátorok Eszköztárát az RSC projekt hozta létre a régiók számára, hogy ösztönözze és segítse a jelenlegi indikátorok áttekintését, illetve újabbak kidolgozását. Az indikátorok folyamatos monitoringja lehetővé teszi, hogy a résztvevők meghatározzák erősségeiket és gyengeségeiket a regionális klímavédelmi politika terén. A szakpolitika kidolgozói aztán megfelelő intézkedéseket hozhatnak, növelve kapacitásukat a klímaváltozás csökkentése érdekében, és javíthatják gazdaságuk széndioxid-hatásfokát.

Az eszköztár két modulból áll: egy kis széntartalmú indikátorokat tartalmazó könyvtárból és az RCCI-ből.

A könyvtár azoknak a jelenlegi alacsony széntartalmú indikátor-készleteknek, illetve a fenntartható fejlődés indikátor-

készleteinek a forrásait tartalmazza, melyek részben a klímaváltozásra irányulnak. A háttér- és módszertani leírásokon túl bemutatja az indikátorok használatát helyi és nemzeti viszonylatban. Emellett a klímabarát gazdasági fejlődés méréseire vonatkozó indikátorkészleteket is tartalmaz, valamint információkat a kis széntartalmú indikátorok kidolgozásáról, méréséről, áttekintéséről, értelmezéséről és monitoringjáról. A könyvtár keresője és a hivatkozások megkönnyítik a hozzáférést a régiós indikátorokkal kapcsolatos további információkhoz.

Az RSC régiók klímaváltozási kérdéseket kezelő képességének értékelésére létrehozott RCCI-t más európai régiók is használhatják helyzetük értékelésére. Az értékelés mellett az RCCI öt elemében magyarázatot is fűz az eredményhez és a módszertanhoz.

Kérdőív: Kibocsátás és energetikai teljesítmény mennyiségi értékelése, a klímaváltozási szakpolitika, társadalompolitikai tudatosság és pénzügyi eszközök minőségi értékelése.

Eredmények: Az RCCI pontozással értékel, táblázatos és grafikus formában.

Az eredmények megértése:

A magas/alacsony értékek magyarázata.

Az eredmények javítása: Szakpolitikai akciók és esettanulmányok mutatják be, hogy más régiók hogyan értek el jó pontokat az RCCI-ben.

Pontozás módszertana:

A módszertan bemutatása.

Az eszköztár tesztverziója Anconában került bemutatásra 2010. novemberében, a hivatalos elindítás 2011. márciusában várható.

Dora Almassy

ESZMECSERE: Résztvevők az anconai kapacitásépítő workshopon

Régiós hatóságok készségfejlesztése

Az RSC projekt 2. kapacitás-építő workshopjának célja, hogy segítse a regionális hatóságokat, a szakpolitika kidolgozóit és az értékelőket abban, hogy jobban megértsék az indikátorok szerepét régiójuk klímaváltozási és energiaügyi politikájának értékelésében. A november 3–4-én Anconában megrendezett esemény házigazdája Marche régió volt. Bemutatták az indikátorkészleteket és a partnerek tapasztalatot cseréltek az alkalmazott monitoringfolyamatokról. Az Európai Bizottság képviselője beszámolt a legfrissebb szakpolitikai előrelépésekről. Előadások hangzottak el Magyarország, Piedmont és Marche régió tapasztalatairól

a regionális politika klímaváltozási céljainak monitoringja terén. A francia NECATER rendszer szintén bemutatásra került. Az angliai West Midlands Regionális Megfigyelőközpont a kis széntartalmú gazdaság lehetőségeiről és a gazdasági jólét egyik indexéről számolt be.

A rendezvény fókuszában az RSC kis széntartalmú indikátor-eszköztára állt, melynek célja, hogy segítse az európai régiókat annak értékelésében, hogy gazdaságukban mennyire képesek kezelni a klímaváltozással kapcsolatos adaptációs és mitigációs feladatokat. A résztvevők megismerték az eszköztár moduljait, és elmondták véleményüket szerkezetéről

„Magyarország 2011. január 1-én kezdődő EU-elnöksége minden lehetőséget megad a klímaváltozás elleni küzdelemre, valamint az energiabiztonság és az energiahatékonyság erősítésére, melyeket kiemelt prioritásként kezel. A részvétel az RSC projektben e célokkal teljes összhangban van. Az itt szerzett tapasztalatokkal és eredményekkel a régió sokban hozzájárul az elnökség céljainak megvalósításához.”

RSC szakértői találkozó következtetése, 2010. október 7., Debreceni Egyetem

Az RSC a Cornwall Development Company számára értékes betekintést nyújt három regionális gazdaság széndioxid-kibocsátásának gazdasági elemzésébe. A tanulmány lehetővé teszi a költséghatékonyságon alapuló lépések elsőbbségét, segíti a döntéshozatalt, és biztosítja, hogy azokat az alacsony széntartalmú kezdeményezéseket támogassák, melyek a régió számára a legkedvezőbb eredményeket biztosítják.

Stuart Farmer, Cornwall Development Company, UK

FOLYTATÁS 2. OLDALRÓL

és tartalmáról. Az RCCI bulgáriai alkalmazása szintén terítékre került, akárcsak az Európai Régiók Gyűlése (AER) és a Helyi Önkormányzatok a Fenntarthatóságért (ICLEI) által a klíma- és energiapolitikák sikerének mérésére alkalmazott módszerek. Az AER szakmai bírálata egy olyan energia-audit, mely a regionális energiapolitika minőségét méri, míg az ICLEI az üvegházgáz-kibocsátásokra vonatkozó útmutatót dolgozott ki, lehetővé téve a regionális adatok összehasonlítását.

Venelina Varbova

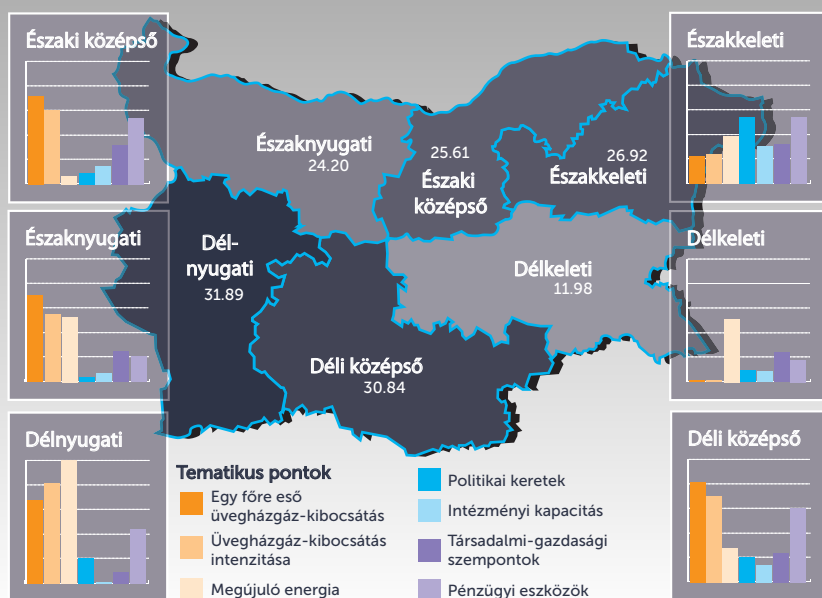
Az RCCI a bulgáriai monitoringban

A bolgár Regionális Fejlesztési és Közmunkaügyi Minisztérium pilot-tevékenysége az RCCI-nek a regionális fejlesztési tervek monitoringjába integrálására fókuszált. A minisztérium által koordinált, külső szakértők által megvalósított feladat az eredeti RCCI alkalmazhatóságának és korlátainak elemzésével indult, figyelembe véve a helyi regionális tervezési rendszer sajátosságait (NUTS-2 szint). A bolgár regionális hatóságokkal, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériummal, a Regionális Fejlesztési és Közmunkaügyi Minisztériummal és más érintettekkel történő egyeztetéseket követően az index bulgáriai alkalmazására alkalmas módszertan került kidolgozásra.

A 2010 novemberében bemutatott zárójelentés (mely angol nyelven olvasható a projekt honlapján) tartalmazza a pilot-tevékenység eredményeit, következtetéseit és javaslatait. Az RCCI hét eredeti kulcsfontosságú változatlan maradt, de az első három kérdéskört illető mennyiségi indikátorok módosultak a helyi adatoknak megfelelően.

A számítási módszer adaptációját követően kerültek összegyűjtésre a hét komponensre vonatkozó adatok. Végül a hat bolgár NUTS-2 régiót e hét szempont szerint pontozták, a kapott eredményeket pedig minden régió esetében elemezték.

RCCI pontszámok Bulgáriában

Hol jelent meg az RSC projekt 2010-ben?

Május 21.	Fenntartható Városok és Települések 6. Európai Konferenciája
Június 11-12.	Regionális Tanulmányok Szövetsége (Regional Studies Association) — „Ökológiai Regionális Fejlesztés” workshop
Október 5-8.	Open days 2010, <i>Regional Review</i> magazin
November 17.	Klímastratégia Konferencia — „Klímaváltozás csökkentése és energiabiztonság a kelet-közép európai tagállamokban”, Budapest
November 26.	Regionális Tanulmányok Szövetsége (Regional Studies Association) éves konferencia: „Régiók és Környezet”

JAVASLATOK KIDOLGOZÁSA: Málta klímabiztos politikát szeretne létrehozni

Klímabiztos földhasználat tervezése Máltán

A Máltai Környezetvédelmi és Tervezési Hatóság (MEPA) felülvizsgálta földhasználat-tervezési folyamatait, és javaslatokat dolgozott ki a rendszer fejlesztése érdekében, a klímaváltozás erőteljesebb figyelembe vétele céljából. A tervezés minden szempontját számításba vették, beleértve a szervezeti kérdéseket, tervezési politikát, fejlesztések ellenőrzését, és a környezeti hatásvizsgálatot. A felülvizsgálat a tervezési rendszerre koncentrált, az üvegházgáz-kibocsátás jobb ellenőrzésének elősegítésére és az adaptációs lehetőségekre. A javaslatok a képzéseket, a kapacitás-építést, a politikai változásokat és a jelenlegi döntéshozási folyamatokat érintették. A tanulmány rávilágított a bevett stratégiai környezeti vizsgálat

(SKV) korlátaira, mely nem megfelelő a klímabiztos tervekhez és programokhoz. Értékelési módszerek valamilyen kombinációja lehetne kívánatos — az SKV a klimatikus tényezőkre gyakorolt hatások értékeléséhez, valamint egy ún. klímaváltozási szűrő annak biztosítására, hogy a politika a változó éghajlat esetén is működne. Példaként egy ellenőrzőlista került kialakításra, és javaslatokat tettek a klímaváltozási célkitűzések tervezési rendszerbe integrálásának kulcsfontosságú indikátoraira. A javaslatokat megvitatták a tervezési folyamat főbb érintettjeivel; jelenleg a MEPA és a kormány vizsgálja a környezetvédelmi reform kapcsán.

Sergei Golovkin

Wroclaw erdősítési programjának gazdasági és ökológiai előnyei

Az RSC projekt keretében Wroclaw erdőterületet növelő tervének a levegő CO₂ koncentrációjának változásában játszott lehetséges szerepét elemezték.

Az erdősítési projekt eredménye egy kb. 620 hektárnyi erdővel rendelkező város lesz, ami 7,8-9,9%-os erdőborítottságot jelent. Az erdő által hatástalanított CO₂ éves mennyiségének jelenlegi értéke alapján Wroclawban a tanulmány mintegy 16,5%-os javulással számol az erdősítés eredményeként. Jelenleg a városban az erdők által megkötött CO₂ átlagos mennyisége kb. 10,590.91 Mg. A tanulmány különböző lehetőségeket mutat be az erdősítéshez és a faállomány minőségének javításához szükséges

pénzügyi források megszerzéséhez, beleértve az EU eszközöket, programjait (hazai társfinanszírozással) és a hazai támogatási lehetőségeket is. Azonban az elemzés szerint a jelenlegi jogszabályi feltételek mellett az abszorpció egységek kereskedelme kizárólag az üvegházgáz-gazdálkodási rendszer keretében működik. Mivel jelenleg hiányoznak a konkrét intézkedések az abszorpció egységek gazdálkodási rendszerének kialakítására és szabályozására vonatkozóan, az erdősítési munkákhoz és erdőgazdálkodáshoz kapcsolódó profittermelés vonatkozásában Wroclawban az ilyen eszközök használata kiegészítő forrásként gyakorlatilag lehetetlen.

Glosszárium

NUTS: Az EU által kidolgozott és szabályozott Statisztikai Célú Területi Egységek Nomenklatúrája (Nomenclature of Units for Territorial Statistics) olyan — az egyes országok területi alegységeire vonatkozó földrajzi alapú — kódolási rendszer, mely az EU Strukturális Alapok rendszerében tölt be fontos szerepet. A NUTS-2 a helyi, regionális szint rendszere.

Környezeti/Fenntarthatósági indikátorok

Olyan paraméter, vagy egy paraméterből származtatott érték, mely rámutat, információt és/vagy leírást nyújt a környezet állapotáról. A jelentősége abban rejlik, hogy túlmutat az adott konkrét parametrikus értéken. A kifejezés környezeti terhelésre, állapotra és válaszokra vonatkozó indikátorokat tartalmaz (OECD).

RCCI: Regional Climate Confidence Index, Regionális Klímavédelmi Index

www.rscproject.org
www.rsc.envm.unideb.hu

Kapcsolat:
**Debreceni Egyetem
Környezetgazdálkodási
és Környezetpolitikai Központ**
4032 Debrecen, Egyetem tér 1.
Tel.: 52 512 921, E-mail:
karacsonyiz@envm.unideb.hu

Ha szeretne feliratkozni magyar nyelvű hírlevelünkre, kérjük, küldjön üzenetet a következő e-mail címre:
karacsonyiz@envm.unideb.hu
vagy info@rscproject.org.

A projekt hatásának erősítése és egyéb, hasonló jellegű munkák hasznosítása érdekében az RSC-partnerek örömmel vennék fel a kapcsolatot hasonló kezdeményezésekkel, az e területen bevált gyakorlatokkal rendelkező önálló régiókkal, a témában kutatásokat végző cégekkel, és/vagy szervezetekkel.